

ÓRATERV

Dátum: 2018. 12.07.

A pedagógus neve: Polányi Mária

Műveltségi terület: leíró nyelvészet

Tantárgy: nyelvtan

Osztály: 11. B

Témakör: Tételmegbeszélés – ismétlés

Az óra címe: A mondat szintagmatikus szerkezete, alárendelő összetett szavak fajtái, mellérendelő összetett mondatok fajtái

Oktatási cél: Az érettségi írásbelire készülés, hiszen a lehetséges feladatok között szerepelhet mondatelemző feladat, illetve az összetett mondatok esetében alá- és mellérendelő mondatok fajtái. De ezek egyben a szóbeli érettségire kiadott témakörök között is szerepelnek, a szóbelire készülés is egyben.

Módszerek és munkaformák: Egyéni munka, a tanár által feladott feladatok egyéni megoldása, majd közös ellenőrzése.

Rövid ismertetés: példák által tekintjük át a tételeket, ahol az elméleti részt teljes mértékben a gyakorlatban kell kamatoztatni. A feladatok ellenőrzése által beszéljük meg a felmerülő problémákat. Felelevenítjük a diákok régi ismereteit is.

Tevékenység			
Időkeret	Tartalom / az óra menete	Tanulói munkaformák és módszerek	Eszközök
3'	Tisztázom a mai órai feladatot: azaz mondatok szintagmatikus szerkezete, alárendelő összetett szavak, mellérendelő összetett mondatok fajtái	Frontális: Tanári kérdésekre válaszolnak a diákok – milyen mondatrészek vannak, alárendelő összetett szavak típusai, mellérendelő összetett mondatok fajtái	
5'	Mondatrészek Alárendelő összetett szavak – alárendelő szóösszetételek Mellérendelő összetett mondatok fajtái	A-Á-T-H-J (határozók és jelzők fajtáinak részletes felsorolása) Alárendelő összetett szavak: alárendelő szóösszetétel előtagja az utótagnak alanya, tárgya, határozója vagy jelzője lehet Mellérendelő összetett mondatok: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető	fűzetbe dolgoznak a tanulók
8'	A mondatrészek felismerése, ágrajz készítése	Mondatrészek (szintagmák) Állítmány: olvas bővíteni az igét T, Hhely, Hidő, Hszám, Hok, Hcél (feladat 2-2 példát írjon a bővítményekre) Alany: könyv , bővíteni Jmi, Jme, Jbirt (feladat 3-3 példát írjon a bővítményekre) Ellenőrzése: minden tanuló felolvassa a megoldását – mivel 9 tanuló van, bőven van rá lehetőségük - . A diákok meghallgatva egymáséit, ellenőrzik, javítják a megoldásokat.	Egy tanuló a táblára írja fel a többi tanuló által mondott példákat
8'	Az összetett szavak – Az alárendelő szóösszetételek fajtái, írása	Alárendelő összetett szavak – tanár által lediktált példák ellenőrzése (minden tanulóra jut egy szó, hogy elmondja a megoldást): mennydörög, szavahihető,	Egy tanuló írja a táblára a példákat

		favágó, bortermő, újjáépítés, napraforgó, sárgaréz, háromszög, madárlátta. Majd a tanulók következnek, s ők gyűjtenek példákat, majd ezeket is ellenőrizzük.	
8'	Mellérendelő összetett mondatok fajtái	Megkezdett mondatokat folytatnak: Elmentem a boltba, ... Megírtam a házi feladatot, ... Vagy megírod, ... Elmentünk heten, ... A vízbe dobott vasdarab lesüllyed, ... Ellenőrzése a feladatoknak együtt, Majd az előzőekhez hasonlóan a tanulóknak kell példát írniuk.	Tanuló írja a példákat a táblára, együtt javítják.
4'	A példamondatok szerkezeti vázlatának elkészítése	Hozzárendelő (A-), alárendelő (T-H-J), mellérendelő szintagmák (egyenrangú bővítmények) Mondatelemzéshez tanár által diktált feladat: A költő vidám, felejthetetlen, szép napokat töltött Szalkszentmártonban 1843 augusztusában. A piros léggömböket felemelte a magasba a viharos szél A két mondat ágrajzán jól lehet szemléltetni a hozzá-, alá- és mellérendelő szintagmákat.	A tanár felírja a táblára a mondatokat. A tanulók megoldják önállóan a füzetükben, majd egy tanuló kijön a táblához, elemzi a mondatot, majd felrajzolja az ágrajzokat.

Értékelés módja	Az órai munka értékelése szóban, az osztály előtt.
Felhasznált irodalom	A példamondatok Rácz Endre – Takács Etel : Kis Magyar Nyelvtan